

Nederlandse Vereniging
voor Rechtspraak

Advies

inzake

het wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering en enige andere wetten ter regeling van de schadecompensatie in verband met strafvorderlijk overheidsoptreden (Wet schadecompensatie strafvorderlijk overheidsoptreden)

---

1. Inleiding

Bij brief van 16 oktober 2007 (kenmerk 5508645/07/6) heeft de minister van Justitie aan de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (hierna te noemen: de NVvR) advies gevraagd over het concept-wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering en enige andere wetten ter regeling van de schadecompensatie in verband met strafvorderlijk overheidsoptreden (Wet schadecompensatie strafvorderlijk overheidsoptreden). Daarbij heeft hij in het bijzonder aandacht gevraagd voor de wenselijkheid van concentratie van rechtspraak.

Het onderhavige advies is voorbereid door een werkgroep van leden van de NVvR en vastgesteld door de Wetenschappelijke Commissie van de NVvR.

2. Korte inhoud van het concept-wetsvoorstel

Het wetsvoorstel¹ beoogt de rechtspositie van burgers die schade hebben geleden door strafvorderlijk overheidsoptreden, te verbeteren door de invoering van één specifieke laagdrempelige procedure voor de beoordeling van verzoeken tot schadevergoeding als gevolg van strafvorderlijk handelen. Voorgesteld wordt te voorzien in een algemene regeling op dit punt, in boek V van het Wetboek van Strafvordering. Voordeel van een strafvorderlijke regeling is dat deze kan worden toegesneden op de strafproces-rechtelijke context.

De regeling voorziet zoveel mogelijk in één procedure voor schade die is ontstaan door strafvorderlijk optreden. De regeling heeft daarom een ruim toepassingsbereik. De hoofdregel is dat onder de regeling in beginsel alle schade valt die is ontstaan naar aanleiding van de opsporing en vervolging van strafbare feiten evenals de tenuitvoerlegging van strafrechtelijke beslissingen. Daaronder valt dus niet alleen schade die is veroorzaakt door de toepassing van dwangmiddelen, maar bij voorbeeld ook reputatieschade. De regeling heeft zowel betrekking op rechtmatig als op onrechtmatig overheidsoptreden. De strafvorderlijke voorzieningen beogen mede in de plaats te komen van de huidige civielrechtelijke voorzieningen.

¹ Daar waar in het advies wordt gesproken over wetsvoorstel, wetsontwerp en memorie van toelichting, wordt bedoeld concept-wetsvoorstel, concept-wetsontwerp en concept-memorie van toelichting. Omwille van de leesbaarheid is ervoor gekozen niet telkens het woord "concept" toe te voegen.

De schadevergoedingsprocedure staat niet alleen open voor gewezen verdachten, maar ook voor derden, onder wie verzekeraars, die schade hebben geleden door het strafvorderlijk overheidsoptreden. Onder omstandigheden kunnen tevens de erfgenamen dan wel naasten van de gedupeerde personen een verzoek tot schadevergoeding indienen.

Aan de strafvorderlijke schadevergoedingsprocedure gaat een verzoekschriftprocedure vooraf bij het College van procureurs-generaal. Feitelijk zal deze procedure bij het parket-generaal worden gevoerd. De verzoeker kan in het algemeen tegen een afwijzende beslissing van het College van procureurs-generaal beroep instellen bij een specifieke raadkamer van het gerechtshof. Het is de bedoeling dat deze raadkamer wordt samengesteld uit civilisten en strafrechtjuristen. Tegen de beslissing op dat beroep kan onder omstandigheden cassatie worden ingesteld. Ingewikkelde schadeclaims kunnen al meteen door het College van procureurs-generaal aan de rechtbank worden voorgelegd, waarna beroep bij het gerechtshof en cassatie open staan.

Gewezen verdachten zijn in de regel alleen ontvankelijk in het verzoek tot schadevergoeding indien zij niet zijn veroordeeld (wegens het feit dat aanleiding was tot het strafvorderlijk overheidsoptreden) en er ook geen sprake is van een rechterlijk pardon. Niet-ontvankelijkverklaring blijft echter achterwege wanneer het strafvorderlijk optreden van aanvang af onrechtmatig was en wanneer het voorarrest langer heeft geduurd dan de uiteindelijk opgelegde straf.

Het wetsvoorstel voorziet in een vergoeding van materiële én immateriële schade. In geval van rechtmatig strafvorderlijk overheidsoptreden sluit het wetsvoorstel voor een belangrijk deel aan bij de criteria voor schadecompensatie uit het voorontwerp van de Wet nadeelcompensatie en schadevergoeding wegens onrechtmatige besluiten. Voor bepaalde vormen van schade kunnen bij algemene maatregel van bestuur forfaitaire bedragen worden vastgesteld. Voor alle verzoekers geldt wel dat zij reële schade moeten hebben geleden die verder gaat dan alleen enig ongemak.

De schadevergoeding hoeft niet noodzakelijkerwijs uit een financiële compensatie te bestaan. Deze kan ook plaatsvinden in een andere vorm, bijvoorbeeld door de publicatie van de beschikking waarin een verzoek tot schadevergoeding wordt toegewezen.

3. Commentaar

3.1. Algemeen

De NVvR heeft met belangstelling kennis genomen van het voorliggende wetsvoorstel. De NVvR onderschrijft de gedachte achter het wetsontwerp: te kiezen voor één algemene, laagdrempelige procedure voor vergoeding van schade naar aanleiding van strafvorderlijk overheidsoptreden. De te hanteren criteria voor de ontvankelijkheid van (gewezen) verdachten in hun verzoeken tot schadevergoeding zijn voldoende duidelijk, afgezien van onduidelijkheden over het hierna in § 3.4 te bespreken begrip “strafvorderlijk handelen van een overheidsorgaan”.

De NVvR acht de aanwijzing van één centraal schadevergoedingsloket, dat als “eerste zeef” fungeert, op zichzelf een verbetering vergeleken met de huidige, inderdaad door lacunes en overlappings gekenmerkte situatie. De NVvR heeft wel bezwaren van juridische aard tegen bepaalde onderdelen van het wetsvoorstel op het punt van de rechtsgang (§ 3.2) en het materiële schadevergoedingsrecht (§ 3.3). Bij de voorgestelde wetsartikelen en de budgettaire aspecten maakt de NVvR hier en daar kanttekeningen (§ 3.5 en § 3.6). Het wetsvoorstel heeft verder aanleiding gegeven tot enkele wetstechnische en redactionele opmerkingen, die in een bijlage bij dit advies zijn opgesomd.

3.2. De rechtsgang; concentratie

Hoewel verzoekers zich steeds zullen moeten wenden tot het College van procureurs-generaal, is in feite voorzien in twee verschillende rechtsgangen: één voor zaken die door het College eenvoudig worden geacht en één voor naar zijn oordeel complexe zaken. In het ene geval treedt het College van procureurs-generaal op als bestuursorgaan en kan diens beslissing door één feitelijk rechtsprekende instantie worden getoetst. In het andere geval, als het College van oordeel is dat de zaak niet van eenvoudige aard is, neemt het geen inhoudelijke beslissing, maar wordt de zaak (het verzoek?) door het College naar een rechterlijk college doorverwezen.

Wettekst en toelichting behoeven op het punt van de rechtsgang ten minste enige verduidelijking. Zo wordt de lezer op het verkeerde been gezet door de passage in § 4.9.3 van de memorie van toelichting waarin wordt gesproken over hoger beroep tegen de beslissing van het College van procureurs-generaal, onder verwijzing naar uitsluitend de artikelen 594, zevende lid, juncto artikel 599 Sv. De NVvR neemt aan dat is bedoeld dat het hof in beroep oordeelt over zaken waarin het College van procureurs-generaal op grond van artikel 596 een inhoudelijke beslissing heeft genomen, onderscheidenlijk in hoger beroep oordeelt over zaken die zijn doorverwezen. Verwijzing geschiedt volgens het voorgestelde artikel 594, zevende lid, Sv naar het gerecht in feitelijke aanleg waarvoor de zaak zou worden vervolgd of laatstelijk werd vervolgd. Deze formulering, kennelijk overgenomen uit het huidige artikel 89, vijfde lid, Sv, stemt niet overeen met de memorie van toelichting. Indien de gewezen verdachte laatstelijk werd vervolgd voor een gerechtshof, zou volgens de voorgestelde wettekst verwijzing van de schadeclaim moeten plaatsvinden naar dat gerechtshof: een behandeling in één feitelijke instantie. De memorie van toelichting daarentegen gaat ervan uit dat, wanneer het College van procureurs-generaal de schadeclaim terstond naar de rechter verwijst, deze verwijzing geschiedt naar de rechtbank en dat daarna hoger beroep openstaat op het gerechtshof.

Kennelijk is het de bedoeling dat na verwijzing steeds is voorzien in een rechterlijke toetsing in twee feitelijke instanties. Bij handhaving van de mogelijkheid tot verwijzing geeft ook de NVvR de voorkeur aan behandeling van de verwezen schadeclaim door de rechtbank, waarna hoger beroep openstaat bij het hof. In de gedachtegang van de opstellers van het wetsvoorstel gaat het immers om de categorie van grote en/of gecompliceerde schadeclaims. De NVvR acht het echter bijzonder ongewenst dat aldus de beslissing over de omvang van de rechtsbescherming (toetsing door één of door twee feitelijk rechtsprekende instanties) formeel aan een bestuursorgaan en in feite aan een uitvoeringsinstantie wordt overgelaten. De rechtsbescherming is bij uitstek een materie die door de wetgever zelf geregeld behoort te worden.

In de memorie van toelichting (§ 4.4) is aangegeven dat: *“de voorgestelde schadevergoedingsregeling aldus is ingekleed dat deze zowel in procedureel opzicht als voor wat betreft de te hanteren schadevergoedingscriteria als een effectieve en met voldoende waarborgen omklede rechtsgang kan worden beschouwd”*. Voor routinegevallen is zij voldoende. De NVvR betwijfelt echter, of de voorgestelde regeling in procedureel opzicht voor alle gevallen als een effectieve en met voldoende waarborgen omklede rechtsgang kan worden beschouwd. Het strafprocesrecht is niet toegesneden op de behandeling van schadevergoedingsverzoeken van ex-verdachten en gedupeerde derden. In andere dan de zeer eenvoudige gevallen wreekt zich dat niet is gekozen voor aansluiting bij het bestaande civielrechtelijke of bestuursrechtelijke procesrecht. De keuze in het voorstel voor de strafvorderlijke raadkamerprocedure is geënt op de gedachte dat de strafrechter beter in staat is de strafrechtelijke context van het overheidsoptreden te beoordelen dan de civiele rechter of de bestuursrechter. Dat wekt de indruk dat thans, bij de behandeling van civiele schadeclaims in dit soort zaken, door de betrokken civiele rechters onvoldoende met de strafrechtelijke aspecten rekening wordt gehouden. Die gedachte gaat voorbij aan de huidige praktijk, waarin deze zaken bij voorkeur worden toevertrouwd aan civiele rechters die eerder ervaring hebben opgedaan als strafrechter.

De beslissing van het College in de minder ingewikkelde zaken vormt in de gedachtegang van de opstellers van het wetsvoorstel een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht waartegen geen beroep bij de bestuursrechter kan worden ingesteld en dat ook niet is onderworpen aan de bezwaarschriftprocedure. Evenmin is het Awb-procesrecht van overeenkomstige toepassing verklaard.

In het wetsvoorstel is wel voorzien in de toepassing van de artikelen 260, eerste lid, 263, 264, 274, 275 en 276, eerste tot en met derde lid, Sv. Het komt de NVvR voor dat deze bepalingen voor de behandeling van beroepen tegen beslissingen inzake schadevergoedingsverzoeken inadequaat zijn, nu schade in die zaken in de regel slechts behoorlijk kan worden vastgesteld op grond van bewijsstukken als facturen en deskundigenrapporten; daarin is in die artikelen (die betrekking hebben op het oproepen en ter zitting horen van getuigen en deskundigen, bijstand aan gehoorgestoorden en het inschakelen van tolken) in het geheel niet voorzien. De NVvR geeft in overweging om voor de behandeling van deze beroepen een daarop afgestemd procesrecht in het leven te roepen, waarbij waar mogelijk en wenselijk kan worden aangesloten bij het Awb-procesrecht. In ieder geval moet worden geregeld dat het College als procesvertegenwoordiger van de Staat optreedt en ervoor zorg draagt dat zijn complete dossier aan de raadkamer wordt overgelegd (vergelijk artikel 8:42 Awb).

Gelet op de inspiratie die de opstellers van het wetsvoorstel bij de strafvorderlijke raadkamerprocedure hebben opgedaan, gaat de NVvR ervan uit dat voor de burger het vereiste van verplichte procesvertegenwoordiging niet geldt. Zekerheidshalve ware ook dit in de memorie van toelichting te vermelden. Het stellen van de eis van verplichte rechtsbijstand, die ook het bestuursrecht niet kent, zou aan de beoogde laagdrempeligheid afbreuk doen. Aan de verzoeker zou de mogelijkheid moeten worden geboden om de beweerdte schade tijdens de procedure nader te onderbouwen. Anders dan uit het besluitkarakter van de beslissing van het College zou kunnen voortvloeien, ware af te zien van de mogelijkheid dat de raadkamer de zaak terugwijst naar het College, nu het vaststellen van een schadevergoeding in gevallen waarin daarover een geschil tussen partijen bestaat, bij uitstek een rechterlijke taak is.

In de complexe zaken wordt volgens het wetsvoorstel het verzoek van de burger door middel van verwijzing bij de rechtbank aanhangig gemaakt. Daarmee zou een geheel nieuwe rechtsingang worden gecreëerd, kennelijk zonder heffing van griffierecht.

In § 4.9.3 van de memorie van toelichting valt te lezen dat wanneer het College van procureurs-generaal zaken doorverwijst naar de raadkamer in strafzaken van de rechtbank, in grote lijnen de voorschriften gelden uit de artikelen 21 en 89 Sv. Deze artikelen zijn zo mogelijk nog summierder en nog minder op de behandeling van schadezaken toegesneden dan de strafvorderlijke bepalingen welke hierboven zijn genoemd. Ook hier geldt dat onduidelijk is wie verantwoordelijk is voor de volledigheid van het procesdossier: wordt dit door het parket-generaal samengesteld en doorgestuurd of is de verzoeker hiervoor verantwoordelijk? De NVvR merkt hierbij op dat het kan gaan om zeer gecompliceerde verzoeken, niet alleen van gewezen verdachten, maar ook van derden: bijvoorbeeld geschillen over gedeerde inkomsten uit arbeid, gedeerde bedrijfswinst enz. Deze worden thans door de civiele rechter beoordeeld op basis van een schriftelijke voorbereiding in uitgebreide procesdossiers en met toepassing van de regels van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. De NVvR acht het niet goed voorstelbaar hoe, enkel op basis van een verzoekschrift met toepassing van de summierere regeling van de strafvorderlijke raadkamerprocedure, de rechter een behoorlijk gemotiveerde uitspraak zal kunnen doen die recht doet aan de (financiële) belangen van partijen in zeer complexe schadezaken als, bij voorbeeld, de Begaclaimzaak en de Clickfondszaak (zie de recente arresten van de Hoge Raad van 13 oktober 2006 en 13 juli 2007, NJ 2007/432 en NJ 2007/505).

De NVvR meent, al met al, dat de verwijzingsmogelijkheid van artikel 594, zevende lid, Sv zou behoren te vervallen: het bestuursorgaan zou ook in complexe zaken eerst zelf inhoudelijk dienen te beslissen. De voorgestelde procedure zou aldus duidelijker en eenvormiger worden. Bovendien zou dan de anomalie worden opgeheven dat het bestuursorgaan per geval beslist over de rechtsgang die voor de burger openstaat. Voorts zou volgens de NVvR uitgangspunt

moeten zijn dat de beslissing van het bestuursorgaan kan worden getoetst in beroep, hoger beroep en cassatie. Uitsluiting van hoger beroep zou immers een vermindering van rechtsbescherming betekenen ten opzichte van de bescherming die naar huidig recht wordt geboden bij het instellen van een civielrechtelijke schadevergoedingsprocedure en bij strafvorderlijke schadevergoedingsprocedures in gevallen waarin over het verzoek wordt beslist door de rechtbank (zie artikelen 91, 550, eerste lid, en 591a, vierde lid, Sv).

In het licht van het bovenstaande komt ook de keuze voor het College van procureurs-generaal als “loket” in een ander perspectief te staan. Als het bestuursorgaan inderdaad in alle gevallen moet beslissen en het de bedoeling blijft dat het College van procureurs-generaal alleen de beslissingen in eenvoudige gevallen neemt, verdient het de voorkeur, in de wet de minister aan te wijzen als het beslissende bestuursorgaan, waarbij aan het College van procureurs-generaal een mandaat voor eenvoudige gevallen kan worden verleend. De beslissingen in complexe zaken blijven dan voorbehouden aan de minister, die, alvorens te besluiten, (schade-)experts en de landsadvocaat kan raadplegen. Bij een dergelijke bevoegdheidsverdeling wordt buiten twijfel gesteld dat de bijzondere regeling die in artikel 128 van de Wet op de rechterlijke organisatie is opgenomen met betrekking tot de bevoegdheid van de minister tot het geven van aanwijzingen aan het openbaar ministerie in een concreet geval, niet geldt voor beslissingen over schadevergoedingsverzoeken. De NVvR gaat ervan uit dat het niet de bedoeling is deze laatste beslissingen aan de politieke verantwoordelijkheid van de minister te onttrekken.

In de adviesaanvraag is in het bijzonder de aandacht van de NVvR gevraagd voor de wenselijkheid van eventuele concentratie van rechtspraak op het hier aan de orde zijnde rechtsgebied. Zoals bekend, is bij civielrechtelijke zaken waarin tegen de Staat wordt geprocedeerd, de behandeling thans feitelijk in Den Haag geconcentreerd. De NVvR is, zoals vermeld in haar brief van 20 juni 2007 over het rapport van de commissie-Deetman, in het algemeen voorstander van een landelijke spreiding van de algemene zaken, met voldoende grote units voor het hele terrein van de eerstelijnsrechtspraak, onder het motto: bereikbare rechtspraak. Voor specialistische onderwerpen staat zij een beperkte spreiding voor. Concentratie van rechtspraak verdient volgens de NVvR slechts de voorkeur indien het aantal zaken voor elk college afzonderlijk te gering is om voldoende expertise op te bouwen. Of zou moeten worden gekozen voor concentratie van de rechtspraak op het door dit wetsvoorstel bestreken terrein, hangt dus vooral af van het aantal te verwachten beroepen tegen beslissingen van het bestuursorgaan. Het aantal zaken zal in het bijzonder afhangen van de kwaliteit van die beslissingen en de liberaliteit en uniformiteit bij het toekennen van schadevergoedingen. Daarop bestaat thans nog onvoldoende zicht.

3.3. Het materiële schadevergoedingsrecht

Met betrekking tot het materiële vergoedingsrecht acht de NVvR het wetsontwerp enigszins ambigu. Zo is in de toelichting op voorgesteld artikel 598 Sv opgenomen dat *“bij onrechtmatig overheidsoptreden het uitgangspunt in beginsel is dat de gehele materiële schade dient te worden vergoed”*. De NVvR gaat ervan uit dat bij onrechtmatig overheidsoptreden, indien aan alle overige vereisten voor aansprakelijkheid is voldaan, de gelaedeerde, net als onder het huidige recht, recht heeft op vergoeding van zijn gehele materiële schade. Dit ware dan ook in de wettekst te vermelden.

Uit het wetsvoorstel wordt niet duidelijk of bij onevenredige schade die het gevolg is van rechtmatig overheidsoptreden de benadeelde recht heeft op een vergoeding/tegemoetkoming/compensatie of hoe ook genaamd. Er staat in de voorgestelde artikelen 594 e.v. Sv niet meer dan dat de benadeelde (ex-verdachte of een derde) een verzoek kan indienen bij het College van procureurs-generaal en dat het College op dat verzoek een beslissing neemt. Volgens de memorie van toelichting (§ 4.7.1) hangt van de omstandigheden van het geval af of inderdaad compensatie behoort plaats te vinden. Ook wordt verwezen naar de rechtspraak over het égalitébeginsel en (ibidem) naar de schadevergoedingscriteria van het

voorontwerp nadeelcompensatie. Onduidelijk is, welke vrijheid het College bij de beoordeling van de (on)evenredigheid van de schade heeft. De NVvR gaat ervan uit dat de passage in de memorie van toelichting over de integrale beoordeling van schadeclaims in beroep (zie § 4.9.3) mede op dit soort beslissingen ziet en dat ook op dit punt geen marginale toetsing van het besluit van het College is beoogd, zoals ook thans bij de raadkamerbeslissingen op grond van de artikelen 89, 591 en 591a Sv en bij de beoordeling door de civiele rechter van schadevorderingen wegens onrechtmatige overheidsdaad volledig wordt getoetst. In de memorie van toelichting ware hierover meer duidelijkheid te verschaffen.

In de memorie van toelichting (§ 4.1.2) wordt verder opgemerkt dat *“de ruimte bestaat om in verband met de betaalbaarheid van de opsporing nadere richtlijnen op te stellen betreffende de hoogte van schadevergoedingen in geval van rechtmatig handelen, in aansluiting op de forfaitaire bedragen die nu al in de praktijk worden uitbetaald”*. De NVvR meent dat deze passage te veel onduidelijkheid laat bestaan over de mogelijkheden om onder het nieuwe stelsel financiële beleidsdoelen te realiseren. Het College van procureurs-generaal kan inderdaad richtlijnen opstellen, maar de rechter is daaraan niet gebonden. Wat wordt precies bedoeld met nadere richtlijnen? Gaat het om beleidsregels in de zin van de Awb, die bij besluit worden vastgesteld en dienovereenkomstig bekendgemaakt? Of wordt gedoeld op de hoogte van de schadevergoeding, waarover bij algemene maatregel van bestuur regels zouden kunnen worden gesteld? In dat laatste geval kan beter niet van “richtlijnen” worden gesproken. Indien het de bedoeling is dat door middel van gedelegeerde wetgeving forfaitaire bedragen (zoals bij vertragingsschade op grond van artikel 6:120 BW) of maximumtarieven dwingend worden voorgeschreven, dan ware deze bedoeling in de wettekst tot uitdrukking te brengen, met een duidelijke clausulering van de situaties waarin deze verregaande bevoegdheid toepassing kan vinden. Indien is gedacht aan bepaalde vormen van schade (bij voorbeeld immateriële schade, zie § 4.7.1 van de memorie van toelichting onder “Voorschriften over de hoogte van de schadevergoeding”) of schadeveroorzakende gedragingen (zoals schade ten gevolge van rechtmatige overheidsdaad, *ibidem*), dan ware dit in de wettekst te vermelden. De NVvR pleit ervoor, over de gewenste regulering van de hoogte van schadevergoedingen maximale duidelijkheid te verschaffen en daarbij mede de vraag onder ogen te zien of de regulering verenigbaar is met de eisen van artikel 1 van het Eerste Protocol bij het EVRM.

In § 1 van de memorie van toelichting valt de volgende zin te lezen: *“Het mag niet zo zijn dat noodzakelijke opsporingshandelingen achterwege blijven uit vrees voor mogelijke acties tot schadevergoeding”*. Hierbij wordt verwezen naar de nota Strafvordering in Balans, die dateert uit 1993. De NVvR heeft niet de indruk dat dit thans vaak voorkomt. De toelichting vervolgt met de passage: *“In verband hiermee voorziet het wetsvoorstel in de mogelijkheid om bij algemene maatregel van bestuur nadere regels te stellen met betrekking tot de hoogte van de schadecompensatie.”* De NVvR deelt het standpunt van de opstellers van het wetsvoorstel dat recht moet worden gedaan aan het belang van de opsporing, maar acht het beroep op dit belang als argument ter beperking van schadevergoeding niet sterk.

3.4. Strafvorderlijk overheidsoptreden?

In § 4.4 van de memorie van toelichting is vermeld dat is beoogd dat de voorgestelde schadevergoedingsregeling in de plaats komt van de huidige civielrechtelijke voorzieningen op dit gebied. De NVvR wil er uitdrukkelijk op wijzen dat niet op voorhand kan worden uitgesloten dat burgers in zaken die door het wetsvoorstel worden bestreken, ook na het van kracht worden van de daarin vervatte regeling, door de civiele rechter ontvankelijk zullen worden geacht in een vordering tot schadevergoeding. Wanneer het voorgestelde materiële vergoedingsrecht in de weg staat aan een adequate vergoeding, zullen benadeelden immers proberen langs de weg van de burgerlijke rechter een schadevergoeding te krijgen door het schadeveroorzakende handelen te kwalificeren als iets anders dan “strafvorderlijk handelen”. Of de benadeelde burger door de burgerlijke rechter ontvankelijk zal worden verklaard in zijn vordering, zal voornamelijk afhangen van wat dient te worden verstaan onder de in artikel 594, eerste lid, Sv gebruikte term

“strafvorderlijk handelen van een overheidsorgaan”. De NVvR vraagt zich af of deze term voldoende duidelijk is gemaakt in de memorie van toelichting.

Zo staat in de paragrafen 1 en 4.2.1 van de memorie van toelichting dat de schadevergoedingsregeling niet alleen betrekking heeft op schade die is veroorzaakt door de toepassing van dwangmiddelen, maar dat ook andere vormen van schade daar onder vallen, zoals reputatieschade. Als voorbeeld wordt gegeven dat een gewezen verdachte schade kan oplopen door (achteraf onjuiste) persberichten in verband met de opsporing van een strafbaar feit. Onduidelijk is of het de bedoeling is elke publiciteit in verband met verrichtingen van het openbaar ministerie en de politie bij de opsporing en vervolging van strafbare feiten als strafvorderlijk handelen te beschouwen. Er is immers een duidelijk verschil tussen publiciteit die direct verband houdt met de opsporing en publiciteit waarbij het openbaar ministerie vermeende successen meldt. Van strafvorderlijk handelen is zeker sprake als foto's van personen in de krant of op de televisie worden geplaatst met het oog op de opsporing en aanhouding van verdachten. Naderhand kan blijken dat één of meer van die personen überhaupt niets met het strafbare feit te maken heeft of hebben gehad. Het komt de NVvR voor dat dan de onderhavige procedure van toepassing is. Bedoelde publiciteit over successen, bij voorbeeld de aanhouding van verdachten, staat echter slechts in een verwijderd verband met het strafvorderlijke handelen. Als het de bedoeling is ook schade door deze publiciteit onder de regeling te brengen, dan ware dat ten minste in de memorie van toelichting duidelijk te maken. Overigens kan niet alleen de ex-verdachte, maar kunnen ook het bedrijf waar deze werkzaam was of een door de rechter ingeschakelde deskundige reputatieschade geleden hebben.

Voorts is onduidelijk hoe moet worden omgegaan met schadeclaims bij politie-optreden in gevallen waarin dat optreden zowel samenhangt met handhaving van de openbare orde als met de opsporing van strafbare feiten: wat valt nog onder strafvorderlijk handelen? Staat afwijzing van de schadeclaim in de weg aan het aanspreken van de desbetreffende gemeente (vgl. het arrest van de Hoge Raad van 9 juli 2004, NJ 2005/391)?

Bovendien laat zich de vraag stellen of de regeling ook geldt voor “strafvorderlijk nalaten”. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan gevallen waarin het openbaar ministerie verzuimd heeft een benadeelde partij op te roepen; aan het nalaten een tijdig opgegeven getuige op te roepen; aan een slachtoffer van een strafbaar feit dat stelt psychische schade te lijden doordat het openbaar ministerie niet (of op een onjuiste wijze) een strafvervolging instelt. In de executiesfeer valt bijvoorbeeld te denken aan schadeclaims wegens onvoldoende toezicht op ontsnapte gedetineerden die een misdrijf plegen.

Valt onder “strafvorderlijk handelen” ook het handelen van de griffie of van de gerechten (bijvoorbeeld de rechter-commissaris in strafzaken)? Als strafvorderlijk handelen wordt gezien als “opsporing, vervolging of tenuitvoerlegging” (§ 4.2.1 van de memorie van toelichting) zou deze vraag ontkennend moeten worden beantwoord en zou het oordeel over de aansprakelijkheid voor ander overheidshandelen in verband met het strafproces uitsluitend aan de burgerlijke rechter blijven; ook dit ware ten minste in de memorie van toelichting te verduidelijken.

Met betrekking tot de inhoud van het begrip strafvorderlijk handelen, vraagt de NVvR zich tevens af hoe om te gaan met personen die in het kader van de terrorismewetgeving door de politie een periode worden “verstoord” en hinderlijk worden gevolgd (zie bijvoorbeeld het vonnis van de rechtbank Amsterdam van 1 december 2005, LJN: AU7314). Kunnen deze personen op grond van het wetsvoorstel voortaan ook een verzoek tot schadevergoeding indienen?

De NVvR mist in de memorie van toelichting een uiteenzetting over de problemen bij toepassing van het dwangmiddel van de inbeslagneming. Zij heeft daarbij mede het oog op de gevallen waarin de inbeslagneming rechtmatig was en daarna een last tot teruggave is gegeven. Aan die last kan niet altijd worden voldaan (artikel 119 Sv). Daarnaast doet zich met enige frequentie het verschijnsel voor dat inbeslaggenomen voorwerpen zoek of beschadigd zijn geraakt, zo

leert de praktijk. Ook in die situaties zullen burgers toegang tot de burgerlijke rechter blijven zoeken.

3.5. Artikelsgewijs commentaar

Nieuwe titel III, Vijfde Boek Sv

Voorgesteld wordt een nieuwe titel III in te voegen, met het opschrift Schadecompensatie. Nergens is toegelicht hoe deze term zich verhoudt tot de begrippen tegemoetkoming, schadevergoeding en nadeelcompensatie. In de toelichting lijkt het erop alsof de begrippen schadevergoeding en schadecompensatie synoniem zijn. De NVvR vraagt om een heldere begripsafbakening.

Nieuw artikel 594 Sv

Het in artikel 594, zevende lid, opgenomen verwijzingscriterium “het gerecht in feitelijke aanleg, waarvoor de zaak tijdens de beëindiging daarvan werd of zou worden vervolgd of anders het laatst werd vervolgd” maakt niet duidelijk welk gerecht wordt bedoeld, ingeval nog geen vervolging is aangevangen. Strafvorderlijk optreden, en daarmee de kans op schade, neemt reeds een aanvang bij een redelijk vermoeden van een strafbaar feit. In dat geval zijn ingevolge artikel 2 Sv een aantal gerechten gelijkelijk bevoegd; dat aantal neemt nog toe als er meer verdachten in het spel zijn geweest. Bovendien laat zich de vraag stellen waarom een gelaedeerde niet-verdachte voor zijn schade naar een andere rechter zou moeten worden verwezen dan die van zijn woonplaats, in het bijzonder indien het nooit tot een strafzaak is gekomen. De relatieve competentietoedeling ware te heroverwegen en in het wetsvoorstel te verduidelijken.

In het zevende lid valt voorts te lezen dat artikel 599 van overeenkomstige toepassing is. Artikel 599 regelt het beroep van de verzoeker (of zijn erfgenamen) tegen de door het College van procureurs-generaal genomen beslissing op het verzoek. Het van overeenkomstige toepassing verklaren van artikel 599 zou aldus kunnen worden uitgelegd, dat het openbaar ministerie niet in beroep kan gaan tegen de beslissing van de rechtbank na verwijzing. De NVvR gaat er vanuit dat dit niet zo is bedoeld. Zie ook hetgeen in dit advies in § 3.2 over de positie van het College als partij in de raadkamerprocedure is opgemerkt.

Nieuw artikel 596 Sv

Uit het voorgestelde artikel 596, eerste lid, wordt duidelijk dat het College van procureurs-generaal binnen acht weken na ontvangst van het verzoekschrift dient te beslissen en daarbij de draagplichtige rechtspersoon dient aan te wijzen. In § 4.9.2 van de memorie van toelichting wordt opgemerkt dat de ratio van deze aanwijzing van de draagplichtige rechtspersoon is dat het, mede in verband met het leereffect, van belang is dat de instantie die verantwoordelijk is voor het strafvorderlijk overheidsoptreden de desbetreffende schade draagt, zeker wanneer dat optreden onrechtmatig was. De NVvR is primair van mening dat het niet wenselijk is procedures tussen een burger en de Staat over schadevergoeding te belasten met een geschil tussen overheidsinstanties over de vraag welke daarvan de schade dient te dragen. Van de aanwijzing van een draagplichtige rechtspersoon ware daarom bij voorkeur af te zien. Indien de Staat meent dat binnen de eigen rechtspersoon de schade ten laste van een ander begrotingshoofdstuk dan dat van Justitie dient te worden opgevangen, kan hij dat zelf bepalen; indien de Staat meent dat een andere publiekrechtelijke rechtspersoon de schade dient te dragen, kan hij daartoe een civiele procedure starten. In de rechtspraak onder huidig recht is aangenomen dat zowel de Staat als de gemeente voor door leden van de (toen nog bestaande) gemeentepolitie in het kader van de opsporing van strafbare feiten begane fouten aansprakelijk gesteld kan worden, onverminderd eventueel verhaal achteraf (zie onder meer het arrest van de Hoge Raad van 23 december 1994, NJ 95/512).

De NVvR meent bovendien dat bij schadeplichtigheid wegens onrechtmatig handelen van of namens het openbaar ministerie het niet zo kan zijn dat de Staat zijn aansprakelijkheid ontloopt door simpelweg te bepalen dat een andere rechtspersoon dan hijzelf (bijvoorbeeld een politieregio) draagplichtig is. In wezen gaat het hier om de uitoefening van een vermeend regresrecht. Dat kan volgens de NVvR niet eenzijdig geschieden. De NVvR kan zich niet voorstellen dat het de bedoeling is dat dit deel van de beslissing van het College aan de rechtsmacht van de civiele (rest)rechter wordt onderworpen. Mocht onverhoopt aan de verhaalsmogelijkheid in deze wettelijke regeling worden vastgehouden, dan beveelt de NVvR aan daartoe een vrijwaringprocedure uit te werken. Tevens ware in dat geval te voorzien in een regeling die het de aan te wijzen andere draagplichtige rechtspersoon feitelijk mogelijk maakt voorafgaande aan het aanwijzingsbesluit zijn zienswijze te geven. Bovendien zou dan een wettelijke voorziening moeten worden getroffen voor de aangewezen draagplichtige rechtspersoon - dan wel de betrokken aansprakelijkheidsverzekeraar - die zich zal willen voegen in de schadevergoedingsprocedure voor de raadkamer om daar zelfstandig verweer te kunnen voeren tegen de schadevordering.

In artikel 596, eerste lid, valt voorts te lezen dat het College van procureurs-generaal de beslissing omtrent het verzoek kan uitstellen, indien het belang van het onderzoek naar de gegrondheid van het verzoek dan wel de wijze van schadecompensatie dit vordert. Onduidelijk is hoe lang het College van procureurs-generaal deze beslissing omtrent het verzoek kan uitstellen. De NVvR zou hiervoor graag een heldere termijn in de wet geformuleerd zien.

Voorts vraagt de NVvR zich af of het College van procureurs-generaal een partiële beslissing kan nemen (toewijzing van het onbetwiste deel van de schadevergoeding dan wel een verrekenbaar voorschot). Ook is bij haar de vraag gerezen of is gedacht aan de mogelijkheid van een schadestaatprocedure.

Nieuw artikel 598 Sv

Uit voorgesteld artikel 598, eerste lid, blijkt dat artikel 6:106 van het Burgerlijk Wetboek van overeenkomstige toepassing is. Nu de artikelen 6:97, 6:105, 6:107 en 6:108 BW niet worden genoemd, vraagt de NVvR zich af waarom die artikelen niet van overeenkomstige toepassing worden verklaard.

Het tweede lid is naar de letter zowel toepasselijk op de vergoeding van schade uit onrechtmatige daad als bij nadeelcompensatie ingeval van rechtmatig handelen. De NVvR vraagt zich af of dit inderdaad de bedoeling is en, zo ja, hoe de voorgestelde bepaling zich verhoudt tot artikel 6:110 BW. Is beoogd om de mogelijkheid tot toekenning van schadevergoeding bij algemene maatregel van bestuur te beperken, in het bijzonder bij onrechtmatig optreden, in vergelijking met de mogelijkheden onder het huidige recht? Wat daarover in de memorie van toelichting in paragraaf 4.7.1 onder "Voorschriften over de hoogte van de schadevergoeding" wordt opgemerkt, verschaft onvoldoende duidelijkheid.

De NVvR vraagt zich verder nog af hoe de in artikel 598, derde lid, voorgestelde regeling zich verhoudt tot de algemene regels van verrekening in de artikelen 6:127-6:141 BW. Blijft de verrekeningsmogelijkheid met andere dan strafrechtelijke tegenvorderingen (van de Staat op de partij die een bedrag aan schadecompensatie krijgt toegewezen) bestaan?

Het vierde lid verklaart de artikelen 6:81 t/m 6:89, 6:119 en 6:120 BW van overeenkomstige toepassing. Deze artikelen gaan over verzuim, ingebrekestelling, onmogelijkheid van nakoming tijdens verzuim, vergoeding van vertragingsschade, zuiveren van verzuim, vervangende schadevergoeding, gevolgen van niet nakomen en binnen bekwame tijd protesteren over gebreken. Het is onduidelijk hoe deze artikelen in de onderhavige regeling passen en de memorie van toelichting verklaart dat niet.

Mogelijk bedoelt artikel 598, vierde lid, slechts de wettelijke rente te regelen en een ingangsdatum daarvoor. Is ook gedacht aan een wettelijke regeling waarbij de

schadevergoeding die verschuldigd is wegens vertraging in de voldoening van de schadecompensatie wordt begroot met een renteberekening vanaf de dag waarop het schadeverzoek is ingediend? Dit zou mogelijk praktische voordelen hebben ten opzichte van een systeem waarbij voor iedere schadepost apart moet worden bepaald op welk moment de benadeelde kosten heeft gemaakt of (telkens) inkomsten heeft gederfd en tot welk rentebedrag dat voor iedere schadepost leidt.

De NVvR wijst er nog op dat bij toekomstige schade (bijvoorbeeld gedeferde inkomsten) de wettelijke rente op een later tijdstip kan ingaan, namelijk de datum van kapitalisatie of de datum vanaf welke de inkomsten worden gedeferd.

Nieuw artikel 599 Sv

De termijn van veertien dagen waarbinnen op grond van artikel 599 beroep moet worden ingesteld, lijkt de NVvR aan de korte kant. Een termijn van zes weken, conform de termijnen voor het maken van bezwaar en het instellen van beroep in de Awb, lijkt meer voor de hand te liggen.

Uit het tweede lid blijkt verder dat een verzoeker niet-ontvankelijk is indien ter zake van dezelfde schade eerder uitspraak is gedaan, tenzij door de verzoeker nieuwe omstandigheden zijn aangevoerd die, waren zij de raadkamer bekend geweest, tot een andere beslissing over dat eerdere verzoek hadden kunnen leiden. De NVvR stelt voor de zinsnede vanaf “tenzij” weg te laten, omdat het de verzoeker anders mogelijk wordt gemaakt telkens opnieuw nieuwe omstandigheden aan te voeren, met het risico van een eindeloze opeenvolging van procedures.

In het vijfde lid komt het wat prematuur voor dat direct al de medebrenging kan worden gelast. Volgens de algemene regeling van artikel 287 Sv kan dat slechts bij de hernieuwde oproeping van de getuige, die aan de eerdere oproeping geen gevolg heeft gegeven.

Artikel XV

Het overgangsrecht houdt in dat op de al ingediende vorderingen het oude (proces)recht van toepassing blijft, zowel in eerste aanleg als in verdere instanties. De bedoeling van het overgangsrecht is de NVvR helder, maar door de gekozen formulering kunnen complicaties optreden. Tot op heden geldt voor verzoeken tot schadevergoeding in het kader van de artikelen 89, 591 en 591a Sv namelijk een termijn van drie maanden na beëindiging van de zaak. De NVvR vraagt zich af op het de bedoeling is dat op het moment van de inwerkingtreding van de wet verjaarde rechten herleven en, zo ja, of dat wenselijk is. In het laatste geval beveelt de NVvR aan de overgangsbepaling van een verdere onderbouwing te voorzien.

3.6. Budgettaire aspecten

Blijkens de memorie van toelichting (§ 6) wordt ervan uitgegaan dat het wetsvoorstel budgettair neutraal kan worden ingevoerd. De NVvR gaat ervan uit dat de financiële consequenties van het wetsvoorstel betrokken zullen worden in het door de Raad voor de Rechtspraak uit te brengen advies.

Uit de memorie van toelichting volgt dat thans circa 6000 verzoeken per jaar aan de strafraadkamers worden voorgelegd. Daarbij komen de schadeclaims die door diverse overheidsdiensten en naar huidig recht door de burgerlijke rechter worden behandeld. Het wetsvoorstel brengt aanzienlijke verschuivingen in het zaaksaanbod mee. Wanneer het wetsvoorstel tot wet wordt, zal het parket-generaal, dat thans jaarlijks niet meer dan ongeveer 300 schadeclaims in verband met strafvorderlijk overheidsoptreden behandelt, zowel kwantitatief als kwalitatief moeten worden versterkt. Zonder kwalitatieve versterking van het parket-generaal zal waarschijnlijk vaker de hulp van de landsadvocaat moeten worden ingeroepen voor de behandeling van bewerkelijke zaken waarin bijvoorbeeld vergoeding van

letselschade of omzetzendering van een onderneming wordt geëist. Bij de rechterlijke colleges zullen organisatorische maatregelen moeten worden genomen voor de vereiste coördinatie en afstemming (uitwisseling personeel straf- en civiele sector of overleg tussen strafraadkamer en civiele letselschadekamer). Soms zullen externe deskundigen (zoals accountants of actuarissen) moeten worden ingeschakeld voor de schadevaststelling. Voorts zal rekening moeten worden gehouden met de mogelijkheid van aanzuigende werking van deze “algehele en brede regeling” (motie-Weekers²) met haar nieuwe, laagdrempelige procedure.

4. Conclusie

De NVvR heeft waardering voor het uitgangspunt van de voorgestelde regeling. De huidige situatie wordt ook door haar als verbrossend en daarom onbevredigend ervaren. Dat de wetgever zich dit onderwerp aantrekt voorziet in een behoefte die in de praktijk wordt gevoeld³.

In de uitwerking behoeft de regeling desalniettemin op een aantal punten nog aanpassing en stroomlijning. Daarbij valt in het bijzonder te denken aan de voorgestelde mogelijkheid tot verwijzing door het tot beslissing bevoegde bestuursorgaan en aan de in het wetsontwerp opgenomen bevoegdheid tot aanwijzing van een andere draagplichtige rechtspersoon dan de Staat. Onduidelijkheden zijn gesignaleerd ten aanzien van het toepasselijke procesrecht en het materiële schadevergoedingsrecht. Voorts adviseert de NVvR de reikwijdte van de regeling te verduidelijken, in het bijzonder met betrekking tot de vraag wanneer wel en wanneer niet sprake is van strafvorderlijk overheidsoptreden.

Tot slot merkt de NVvR op dat, wanneer relevante veranderingen worden aangebracht ten opzichte van het aan de NVvR toegezonden wetsvoorstel, zij graag in de gelegenheid wordt gesteld aanvullend advies uit te brengen.

Den Haag, 28 januari 2008

Namens het hoofdbestuur van de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak,
De Wetenschappelijke Commissie

F.F. Langemeijer
Voorzitter

² Kamerstukken II 2005/06, 30164, nr. 19

³ Zo heeft de Hoge Raad in het eerder genoemde Begaclaimarrest (NJ 2007/432) onder 3.6.4 overwogen: “Ten slotte bestaat des te minder aanleiding terug te komen van de sinds 1990 tot ontwikkeling gekomen vaste rechtspraak, omdat de minister van justitie heeft aangekondigd (...) prioriteit toe te kennen aan het onderwerp schadevergoeding wegens toepassing van dwangmiddelen. Blijkens het verslag van een schriftelijk overleg (...) kan deze prioriteitstelling op brede steun in de Tweede Kamer rekenen, en ziet de minister aanleiding voor het opnemen van een algemene schadevergoedingsregeling in het Wetboek van Strafvordering.”

BIJLAGE

Opmerkingen van redactionele of wetstechnische aard

- Voorgesteld artikel 594 ziet op verzoeken tot schadevergoeding door gewezen verdachten, dan wel hun erfgenamen. Het concept-wetsvoorstel onthoudt gewezen verdachten de toegang tot de vergoedingsprocedure indien een straf of maatregel is opgelegd of de rechter artikel 9a Sr heeft toegepast (het rechterlijk pardon). Met de daarop volgende toevoeging wordt volgens de concept-memorie van toelichting (§ 8, artikel 594, onder “Hoofddregel: geen straf of maatregel dan wel toepassing van artikel 9a Sr) beoogd een dergelijk verzoek weer wel mogelijk te maken indien geen andere maatregel is opgelegd dan die van onttrekking aan het verkeer. De NVvR onderschrijft deze uitzondering, gelet op de daarvoor gegeven redenen, maar onduidelijk is of de voorgestelde wettekst het beoogde doel bereikt, nu deze als volgt kan worden gelezen: *“de zaak is geëindigd zonder oplegging van straf of maatregel en zonder dat (...) de in artikel 36b van het Wetboek van Strafrecht bedoelde maatregel is opgelegd.”* De redactie van deze bepaling ware nog eens te bezien.
- In artikel 594, eerste lid, aanhef en onder b, Sv is de verwijzing naar artikel 597, derde lid, onbegrijpelijk. In laatstgenoemde bepaling, noch in het voorafgaande lid, is immers de onrechtmatigheid geclausuleerd.
- In artikel 594, zevende lid, Sv verdient “van oordeel is” de voorkeur boven “oordeelt”. Oordelen doet het rechterlijk college na verwijzing. Verder dient *“verwijst hij de zaak naar het gerecht in feitelijke aanleg...”* te worden vervangen door *“verwijst het de zaak naar het gerecht in feitelijke aanleg”*.
- Van artikel 596 Sv is het derde lid overbodig. Uit de toevoeging van de artikelen 594 en 595 Sv aan de negatieve lijst bij de Algemene wet bestuursrecht in verbinding met artikel 7:1 van de Awb volgt immers reeds dat de bezwaarprocedure van hoofdstuk 7 van de Awb niet van toepassing is.
- In artikel 598, derde lid, Sv komt de zinsnede “, een en ander voor zover die nog niet door hem zijn voldaan” overbodig voor.
- Het woord “beëindigd” in artikel 598, zevende lid, Sv komt te actief voor. “Geëindigd” lijkt een betere term. Veel zaken eindigen door het verstrijken van de termijn voor hoger beroep of cassatie.
- In artikel 599, zesde lid, Sv wordt gesproken over het “uitstellen” van de beslissing omtrent het verzoek. Voor zover de NVvR heeft kunnen waarnemen is voor de beslissing van de raadkamer geen termijn gesteld.
- In § 2 van de memorie van toelichting (voorlaatste bullet) wordt opgemerkt dat ingewikkelde schadeclaims al meteen aan de rechter kunnen worden voorgelegd, waarna beroep en cassatie open staan. Dit lijkt de NVvR niet correct. Uit de tekst van de artikelen 594 en 595 Sv blijkt immers dat het College van procureurs-generaal eerst dient te beslissen dat een zaak van niet-eenvoudige aard is en door de rechtbank dient te worden behandeld. Pas daarna verwijst het College de zaak naar een rechterlijk college.
- In § 4.2.1 van de memorie van toelichting is aangegeven dat de schadevergoeding in verband met de oplegging van een voorlopige maatregel krachtens de WED (artikel 32) buiten de algemene regeling valt. Bij lezing van artikel IX van het wetsvoorstel blijkt dat het wetsvoorstel en de memorie van toelichting op dit punt niet volledig met elkaar in overeenstemming zijn.
- Aan het begin van § 4.5 van de memorie van toelichting staat aangegeven dat *“evenals bij de huidige schadevergoedingsregeling, neergelegd in artikel 89 e.v., gewezen verdachten binnen drie maanden nadat hun zaak is beëindigd een verzoek tot schadevergoeding kunnen doen.”* Zowel uit de wettekst van artikel 594 als uit de toelichting op dit artikel blijkt echter dat de termijn van drie maanden die nu is neergelegd in de artikelen 89 en 591, niet is gehandhaafd.
- In § 4.7.1 onder “De criteria nader toegelicht” van de memorie van toelichting staat aan het eind van de eerste alinea de passage: *“dan kan er namelijk een verdragsrechtelijke*

verplichting tot schadevergoeding bestaan en kan er bovendien sprake zijn van een onrechtmatige overheidsdaad (vgl. § 4.7.1)." De verwijzing naar § 4.7.1 klopt niet omdat deze passage al onderdeel uitmaakt van § 4.7.1.

- In hetzelfde onderdeel van de memorie van toelichting wordt aansluiting gezocht bij het criterium van risico-aanvaarding. De NVvR brengt onder de aandacht dat dit in het burgerlijk recht niet een zelfstandige rechtvaardigingsgrond is (vgl. het arrest van de Hoge Raad van 28 juni 1991, NJ 1992/622).
- In hetzelfde onderdeel van de memorie van toelichting staat de passage: *"dit kan bijdragen tot rechtseenheid omdat de omvang van de materiële schade vaak moeilijk vast te stellen is"*. De NVvR gaat er vanuit dat bedoeld is immateriële schade.
- Aan het eind van § 4.7.2 van de memorie van toelichting valt de volgende passage te lezen: *"is er al in een strafzaak tegen de verzoeker een oordeel gegeven over de (on)rechtmatigheid van het schadeveroorzakende overheidsoptreden, dan is de raadkamer in het algemeen aan dit oordeel gebonden vanwege het gesloten stelsel van rechtsmiddelen"*. De NVvR vraagt zich af of hier niet bedoeld is te zeggen "het gezag van gewijsde" (artikel 236 Rv), in plaats van het gesloten stelsel van rechtsmiddelen. Overigens merkt de NVvR nog op dat op het gezag van gewijsde uitdrukkelijk beroep moet worden gedaan (vgl. artikel 236, derde lid Rv).
- In § 4.8, tweede alinea, wordt aangegeven dat in de praktijk de behoefte blijkt te bestaan aan schadevergoeding in de vorm van publicatie van de rechterlijke uitspraak. De onderbouwing daarvan houdt echter niet meer in dan dat in een handboek staat dat de wetgever hier niet aan heeft gedacht.
- In § 4.9.3 van de memorie staat: *"de meeste zaken zullen niet ingewikkeld van aard zijn, waardoor ze al meteen kunnen worden afgedaan door onze het College van procureurs-generaal (feitelijk het parket-generaal)"*. Het woord onze is abusievelijk in de tekst opgenomen.
- In § 8, Artikel I, Onderdeel I (wijziging van artikel 591a) van de memorie van toelichting, valt te lezen: *"om deze redenen wordt in het voorgestelde zesde lid van artikel 591 verwezen naar de procedurevoorschriften in artikel 593"*. De NVvR gaat er vanuit dat hier zou moeten staan "het voorgestelde zesde lid van artikel 591a".
- In § 8, Artikel I, Onderdeel L, artikel 594 van de memorie van toelichting valt onder "Algemeen" te lezen dat artikel 594, zesde lid, Sv voorschriften geeft over de termijn waarbinnen het College van procureurs-generaal moet beslissen. Het zevende lid zou handelen over verzoeken van erfgenamen. Uit de wettekst blijkt echter een andere nummering.

